

9 MAI—PAGINĂ LUMINOASĂ ÎN ISTORIA NAȚIONALĂ

Documente privind participarea armatei române la războiul antihitlerist

Cel de-al doilea război mondial a atras în orbita sa 72 de state de pe toate continentele și a mobilizat forțe ce însumau un efectiv de 110.000.000 oameni, dintre care 67.000.000 au fost uciși, răniți sau mutilați, alte milioane de oameni fiind exterminați sau căzuți victime bombardamentelor, iar cheltuielile destinate purtării lui s-au ridicat la imensa sumă de 930 miliarde dolari.

Alături de celelalte popoare ale lumii, poporul român și-a adus prețioasa-i contribuție militară și economică la războiul antihitlerist.

În arhiva Ministerului Apărării Naționale se păstrează numeroase documente de epocă privitoare la participarea armatei române la războiul antihitlerist. Dintre acestea am selecționat un număr de 18, referitoare la luptele pentru eliberarea Transilvaniei de nord, a Ungariei și Cehoslovaciei de sub ocupația fascistă, eroismul ostașilor români pe front, primirea făcută armatei române eliberatoare de către populația civilă, sprijinul acordat locuitorilor din țările eliberate, legătura celor de acasă cu unitățile de pe front, o scrisoare de recunoștință din partea autorităților civile locale.

Incredințându-le tiparului aducem omagiul nostru generațiilor care, contribuind la zdrobirea fascismului, au dat nenumărate jertfe pentru ca poporul nostru să poată trăi liber, independent, să construiască sub conducerea Partidului Comunist Român o lume mai bună, mai dreaptă, să înainteze pe drumul progresului, să trăiască în pace.

PAUL ABRUDAN

1

1944 august 30, <Brașov>. Jurnalul de operații al Corpului de munte privind trecerea la ofensivă în sectorul Brașov, depășirea graniței vremelnice impuse României prin dictatul de la Viena din 30 august 1940 și eliberarea satelor Vilcele și Ilieni.

Corpul de Munte

Jurnal de operații

Stat Major

30 august 1944

Trupele noastre trec la acțiuni ofensive pe întreg sectorul, avînd drept rezultat cîștiguri importante de teren. Ele trec peste frontieră pe teritoriul cedat Ungariei, cucerindu-se de către Gruparea tactică de Vest satul Vilcele, iar de Gruparea tactică de Est satul Ilieni.

Cu nr. 236.774 se înaintează la M(arele) St(at) M(ajor) următoarea telegramă:

„Astăzi, 30 august 1944, data cînd se împlinesc 4 ani de la cedarea primelor orașe din Ardealul de nord, în sectorul Brașov s-a trecut granița vremelnică și prin lupte s-a ocupat primul obiectiv, satele Vilcele și Ilieni“.

Comandantul Corpului de Munte

General de divizie

Ion Dumitrache

Arh. M. Ap. N., fond 355, dosar 44, f. 39.

2

1944 septembrie 24—27, <P.C. sud de Mureș>. Jurnalul de operații al Regimentului 36 infanterie referitor la luptele pentru cucerirea Dealului Singeorgiu.

Regimentul 36 infanterie

Jurnal de operații

24 septembrie 1944

Starea atmosferică : Timp schimbător.

Pentru această zi se formează două grupări de atac, intervenindu-se la centru cu încă două batalioane din Regimentul 34 infanterie.

Atacul pornește la ora 7, când Batalionul 1/36 infanterie este depășit de Batalionul 1/34 infanterie și amândouă reușesc să intre în poziție inamică, dar sînt atacate și respinse la cca 200 m în fața inamicului.

Batalionul 3/36 infanterie ajunge cu stînga pînă la cca 400 m sub cota 463, iar pînă seara reușește să curețe pădurea cu companiile batalionului din dreapta.

În această zi se disting :

De la Batalionul 1/36 infanterie : compania 1, cu sublocotenentul Constantin Nicolae ; compania 3, cu căpitanul Andreescu ; sublocotenentul Ionescu Constantin din compania 3-a la intrarea în poziția inamică, personal a susținut un duel de grenade.

De la Batalionul 3/36 infanterie : compania 9, căpitan Todirașcu ; sublocotenentul Popescu Marius din această companie, după curățirea pădurii, la ieșirea dinspre nord-vest este răpus de o armă automată ce flanca liziera dinspre est. La curățirea pădurii a concurat, cu mult elan, și compania 15-a, căpitan Adamiade, care cu toate că a avut multe pierderi, a reușit să ajungă la liziera de nord-vest a pădurii.

Pierderi : Ofițeri morți 1 : slt. Popescu Marius ; răniți 5 : lt. Ștefan Cristea ; slt. Vlad Constantin ; slt. Eret Dobrică ; slt. Sandu Nicolae ; slt. Dinu Mircea ; dispăruți 1 : slt. Constantinescu Mircea.

Subofițeri : morți 1 : Plut. T. R. Pribodeanu Mircea ; răniți 4 : serg. maj. Tuțuian Virgil ; serg. maj. Ștefan M. Ioan ; serg. maj. Marinescu Victor ; serg. maj. Voiculescu Ioan.

Trupă morți 12 ; răniți 135 ; dispăruți 107.

25 septembrie 1944

Starea atmosferică : timp frumos, soare.

Batalionul 1/36 infanterie nu poate progresa cu nici un pas, fiind puternic ținut de foc de arme automate și branduri.

Batalioanele 3 și 4/36 infanterie atacă cota 463, Batalionul 3 la dreapta. Atacul pornește în sunetul trompeților. Batalioanele se avîntă la atac, avînd în cap chiar pe comandantul de batalioane, maiorii Vlădoiu și Georgescu.

Efortul s-a produs cu dreapta, companiile 9-a și 15-a, care pînă către orele 14, cu tot focul puternic și pierderile suferite, ajung să pună stăpînire pe prima terasă a cotei 463.

Stînga maiorului Georgescu ia în piept panta cu cota 463, ajungînd la aproximativ 200 m de cotă.

În această operațiune s-a distins căpitanul Adamiade cu compania sa (compania 15-a), care a fost sufletul acestei acțiuni, fiind primul care a pus stăpînire pe șeaua dintre cota 463 și pădure.

La această operațiune au luat parte și căpitanul Rădulescu Mihail și căpitanul Isbășescu, ofițerii cu operațiile la Regimentul 36 infanterie și Brigada 9 infanterie.

Pierderi : Ofițeri morți 1 : cpt. Tivig Constantin ; răniți 3 : slt. Dinu A. Ioan ; slt. Bubuianu Alexandru ; slt. Nete Constantin.

Subofițeri răniți 6 : serg. maj. Cristian A. ; plut. Mircănașu Ioan ; plut. T.R. Marinescu Gheorghe ; serg. maj. T.R. Iancu Const. ; plut. Stramățchi Siegfried ; serg. maj. T.R. Mareșan A.

Trupă morți 10 ; răniți 86 ; dispăruți 31.

26 septembrie 1944

Starea atmosferică : plouă toată ziua.

Batalionul 1 continuă să atace, dar nu poate face un pas înainte. Din cauza pierderilor mari, batalionul a folosit și Grupul de comandă, cu care ocazie s-au distins : plut. Ioniță Pavel și serg. maj. Ioan Ghedeon care, ajunși pe creastă, au tras cu pistoalele și puștile-mitraliere în inamicul care mai reacționa.

Batalionul 3, în cursul nopții de 25/26 septembrie 1944 împinge cu curaj înainte, ajungând chiar pe poziția cotei 463, dar este contraatacat imediat.

Vin de îndată maiorul Vlădoiu și căpitanul Răchițeanu, comandantul companiei a 12-a, care, prin dârzenia lor, reușesc să oprească trupa să nu dea un pas înapoi, păstrând integritatea liniei pe care ajunseseră.

O incursiune organizată de Batalionul 3, din cauza activității continue și pline a inamicului, nu reușește.

La orele 5,30, pe o ceață deasă, inamicul revine la atac și mai puternic, apropiindu-se și asvirlind grenade.

Se aplică planul de foc pe întreg frontul.

Maiorul Vlădoiu intervine din nou, îmbărbătându-și trupa, inamicul apropiindu-se mereu, pe o ceață deasă.

Datorită legăturilor întrerupte de bombardamentul inamic, artileria după 30 de minute încă nu poate interveni să execute tragerile de oprire.

Atunci, maiorul Vlădoiu dă ordin cornistului să sune asaltul. La acest semnal, trupa își revine.

Căpitanul Răchițeanu cu 10—15 oameni se avîntă înainte pe la dreapta inamicului. Ceilalți ostași, încurajați de această acțiune și îmbărbătați de comandanți, cu strigăte de „ura”, pornesc cu toții înainte într-un iureș nebun, urmărind pe inamicul care, intimidat, a început să se retragă și să-și arunce materialul de război.

Pînă la orele 9,30, inamicul este alungat și cota 463, definitiv cucerită.

În această operațiune au căzut eroic în fruntea unităților: slt. Bărbulescu Ioan din compania 11-a și slt. Petcu Constantin din compania 10-a.

După amiază, inamicul începe din nou să atace, dar nu reușește, întrucît poziția noastră se consolidase prin instalarea în dispozitivul Batalionului 3/36 infanterie a celor două plutoane din compania pionieri, sub comanda lt. Arghir Andrei, la cota 463, scoși din ultima rezervă a regimentului și trimiși la această cotă.

Pierderi : Ofițeri morți 2 : slt. Bărbulescu Ioan ; slt. Petcu Constantin ;

Subofițeri morți 1 : serg. maj. T.R. Neluș Dumitru ; răniți 2 : serg. maj. Stana M. Ioan ; serg. maj. Popa T. Ioan.

Trupă morți 36 ; răniți 34 ; dispăruți 81.

27 septembrie 1944

Starea atmosferică : plouă mărunț, timp de toamnă.

Batalionul 1/36 infanterie activitate redusă, totuși are pierderi din cauza tragerilor brădurilor inamice.

Batalionul 3/36 infanterie la ora 1,30 noaptea este schimbat printr-un batalion din Regimentul 3 Olt, regrupîndu-se la colțul de nord-vest al Pădurii România Mare.

Batalioanele 1 și 4 se mențin puternic pe poziția pe care se aflau în ajunul zilei.

Inamicul bombardează puternic în tot cursul nopții și zilei pozițiile din întregul nostru sector.

În după amiaza zilei, Batalionul 3/36 infanterie primește ordin să atace cotă 435, în legătură la dreapta cu un batalion din Regimentul 2 Vilcea.

La orele 15 atacul pornește, dar pînă seara nu poate ajunge decît pînă la firul văii, unde fiind primit cu focuri puternice care-i provocau pierderi mari, batalionul este nevoit să revină din nou pe baza de plecare.

(...) Armamentul nu mai funcționează din cauza îmbicsirii cu noroi și a timpului rău. Oamenii sînt uzi, complet rebegiți și dacă-i privești cu greu mai poți constata că sînt oameni.

Comandantul regimentului, colonelul Manolescu, expune această situație divi-ziei, dar nu se poate veni în ajutor cu nimic.

Este momentul să se arate că Batalionul 3/36 infanterie, din efectivul de 615 oameni, cu care a plecat la război, după o serie de atacuri date timp de 5 zile în continuu, mai pornește și a 6-a zi la un nou atac, contra unui inamic puternic organizat la teren, dispunînd de poziții cheie, cu un efectiv de 6 ofițeri, 1 subofițer și 80 trupă luptătoare, din care ultimul atac de la cota 435, mai pierde în luptă 22 oameni, rămînînd 58 oameni, extenuați și scăzuți fizicește la maximum.

Improspătarea foarte anevoioasă și cu greu se realizează, muniții transpor-tîndu-se numai pe oameni în timpul nopții și tocmai de peste Mureș, ziua fiind imposibil de făcut cea mai mică mișcare din cauza ploii de bombe inamice.

Pierderi : Ofițeri morți 1 : slt. Grigore Cristea,

Subofițeri răniți 2 : serg. maj. Donos Serghie ; serg. maj. T.R. Ște-fănescu Nicolae.

Trupă morți 37 ; răniți 64 ; dispăruți 81.

Comandantul Regimentului 36 infanterie

Colonel

Manolescu E. Constantin

Arh. M. Ap. N., fond 1057, dosar 6, f. 106—110.

3

1944 septembrie 25, <P.C. sud de Mureș>. Jurnalul de operații al Diviziei 9 infanterie, privitor la luptele pentru cucerirea Dealului Singeorgiu de la nord de Mureș.

Divizia 9 infanterie

Jurnal de operații

25 septembrie 1944

Atacul se dă la orele 9,30, după o pregătire de artilerie de 10 minute.

La acest atac participă Gruparea colonel Botea și Gruparea colonel Manolescu.

Sprijin de foc : 3 divizioane de cîmp ; 2 divizioane artilerie grea ; companiile aruncătoare 120 mm ; tunurile A.C. 45,50 și 75 mm aflate la nord de Mureș. Desfășurarea acțiunii :

Gruparea colonel Botea : Acționează cu Batalionul 4/34 infanterie (companiile 13 și 14 și o parte din compania 16), sub comanda maiorului Dumbravă, care atacă înălțimea cu cota 495 pe la est, pentru ca în legătură cu Batalionul 1/40 infanterie să pună stăpînire pe această înălțime.

Atacul nu poate progresa din cauza efectivelor reduse și a pierderilor mari suferite.

Batalionul 4/34 infanterie se oprește la cca 4—500 m sud-est cota 495.

Gruparea colonel Manolescu : Batalionul 1/36 infanterie atacă spre șeaua dintre cotele 495—463, dar nu poate face un pas înainte, fiind puternic bătut de foc de arme automate și branduri.

Batalioanele 3 și 4/36 infanterie atacă cota 463 (Bat. 3/36 inf. în dreapta).

Atacul pornește în sunetul trompetilor. Batalioanele se avîntă la atac, avînd în cap pe comandantii de bataloane : maiorul Vlădoiu și maiorul Georgescu.

Efortul s-a produs cu dreapta, companiile 9-a și 15-a care pînă către orele 14, cu tot focul puternic și pierderile suferite ajung să pună mîna pe prima terasă a cotei 463.

Stînga maior Georgescu ia în piept panta cotei 463, ajungînd la aproximativ 200 m.

Pierderi : Ofițeri morți 3 ; răniți 13.

Subofițeri răniți 11.

Trupă morți 89 ; răniți 392 ; dispăruți 215.

Total : 723.

Arh. M. Ap. N. fond 1056, dosar 8, f. 6.

4

1944 octombrie 1, <P.C. sud Mureș>. Situația cu pierderile Diviziei 9 infanterie în luptele pentru cucerirea Dealului Singeorgiu, de la 20—30 septembrie 1944.

Divizia 9 infanterie

Stat Major

SITUAȚIA

pierderilor Diviziei 9 infanterie în operațiunile de la 20—30 septembrie 1944

Detalii	Morți	Răniți	Dispăruți	Bolnavi evacuați	Total
Ofițeri	19	75	3	2	99
Subofițeri	7	46	2	1	56
Trupă	515	2068	1621	74	4278
Total general	541	2189	1626	77	4433

Șeful de stat major

Lt. colonel

A. Leonin

Șeful Bir. 3 operații

Căpitan

D. Ghițescu

Arh. M. Ap. N., fond 1056, dosar '8, f. 25.

5

1944 octombrie 10, <est> Cojocna. Jurnalul de operații al Regimentului 36 infanterie, în legătură cu primirea făcută de populația românească în momentul cînd unitatea a trecut dincolo de granița vremelnică, eliberînd teritoriul ocupat de Ungaria hor-thystă, pe baza dictatului de la Viena din 30 august 1940.

Regimentul 36 infanterie

Jurnal de operații

10 octombrie 1944

Unitățile regimentului continuă înaintarea.

La orele 15,15, în drumul spre Cojocna, se trece peste frontiera vremelnică, fixată de cotropitorii unguri, unde populația, în haine de sărbătoare, și cu steagul tricolor românesc, primește armata română în strigăte de „ura !”, cîntece patriotice românești și buchete de flori.

Arh. M. Ap. N., fond 1057, dosar 6, f. 117.

6

1944 octombrie 25, <Carei>. Jurnalul de operații al Diviziei 9 infanterie în legătură cu eliberarea orașului Carei și depășirea frontierei româno-ungare.

Divizia 9 infanterie

Jurnal de operații

25 octombrie 1944

În noaptea de 24/25 octombrie 1944, orele 0 se primește ordinul telegrafic al Corpului VI armată nr. 35.910, prin care ordonă ca Divizia 9 infanterie să atace în cursul nopții pentru a cuceri orașul Carei.

Divizia dă ordin de atac și ca urmare, la orele 2 întregul dispozitiv se află în mișcare.

Unitățile Diviziei 9 infanterie împing viguros.

Regimentul 36 infanterie, plus Batalionul 1/34 infanterie (maior Murea), manevrînd pe la est, iar Regimentul 40 infanterie, plus Regimentul 34 infanterie, pătrund în oraș.

Înaintarea unităților se execută greu, deoarece inamicul a minat toate intrările în oraș.

La orele 5, orașul Carei este ocupat, iar unitățile împing pentru a ocupa obiectivul Urziceni—Cămin.

La orele 9,30, Regimentul 40 infanterie atinge vechea frontieră la Urziceni cu Batalionul 1 (maior Constantinescu).

Compania de Poliție a diviziei, întărită cu un Detașament de Poliție de la Corpul 6 armată, intră în oraș cu primele elemente, luînd măsuri de pază și ordine.

Orașul Careii Mari a fost în întregime devastat de trupele germane.

Toate unitățile germane și maghiare s-au retras în direcția Nyiregyháza—Tokaj, jefuind satele și orașele.

Arh. M. Ap. N., fond 1056, dosar 8, f. 127.

7

1944 noiembrie 30, <Emöd>. Ordinul de zi nr. 76/1944 al Diviziei 2 munte, privind faptele de vitejie ale Batalionului 10 vînători de munte, în luptele de la Emöd.

Divizia 2 munte

Ordin de zi nr. 76

Intr-un șir nesfârșit de lupte grele, Batalionul 10 vânători de munte, sub comanda maiorului Dumitriu Ovidiu, s-a acoperit mereu de glorie, dând grele lovituri inamicului, astfel :

(...) În noaptea de 12/13 noiembrie 1944, din ordin, pătrunde în dispozitivul inamic printr-un gol și pune stăpânire pe cota 174 (1 km nord Emöd). Rămâne în acea zonă încercuit pînă în ziua de 15 noiembrie 1944 (2 zile și 3 nopți), în care timp prinde sau omoară toți observatorii de artilerie ce s-au găsit acolo și cei care au mai venit ulterior, capturînd și un aparat de radio. Totalul celor omorîți a fost de 45, din care 5 ofițeri, iar al prizonierilor : 9 soldați germani.

Fiind fără nici o legătură cu divizia (din lipsă de aparate de radio), cu muniția pe terminate și fără hrană, rezistînd tuturor atacurilor inamice în tot acest timp.

Prezența sa în spatele inamicului a determinat pe acesta să părăsească mai devreme satul Emöd, atacat de 3 divizii : Divizia 2 munte, de la sud ; Divizia 337 sovietică, de la est și Divizia 93 Gardă sovietică, de la vest.

Comandantul Diviziei 2 munte

General

Constantin Iordăchescu

Arh. M. Ap. N., fond 543, dosar 13, f. 213—214.

8

1945 aprilie 19, <Radošovce>. Propunerea pentru decorare a sergentului Burlea Vichente, cu Crucea „Serviciului credincios” clasa 1, cu spade.

Grupul 4 vânători de munte

Propunere pentru decorare

cu crucea „Serviciului credincios” cl. 1-a, cu spade

Sergentul Burlea Vichente, ctg. 1942, născut la 1 noiembrie 1920, în comuna Hurez, județul Brașov, din Grupul 4 vânători de munte, decorat cu medalia „Bărbăție și credință” cl. 3-a, cu spade, pentru faptele de arme săvîrșite pe timpul luptelor din Ungaria, este propus a fi decorat cu Crucea „Serviciului credincios” cl. 1-a, cu spade, pentru următoarele fapte de vitejie :

Sergentul Burlea Vichente a dat dovadă de mult sînge rece și spirit de sacrificiu în luptele duse pentru trecerea Hronului, Nitrei și Vahului.

În calitate de comandant al unei grupe din plutonul de șoc al Grupului 4 vânători de munte, a fost tot timpul un viu exemplu de curaj și bărbăție față de ostașii din grupa ce o comanda.

Astfel, în zilele de 25—26 martie 1945, cu ocazia încercării trecerii râului Hron, sergentul Burlea Vichente cu grupa sa compusă numai din 4 oameni, susține cu focul puștii sale mitraliere deschis asupra inamicului de pe celălalt mal, înlesnind prin aceasta drumul trupelor operative de a trece riul-fără pierderi. Comandantul Grupului 4 vânători de munte

Colonel

V. Paraschivescu

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 108, f. 280.

9

1945 aprilie 19, <Radošovce>. Propunerea pentru decorare a caporalului Blaga Grigore, cu Crucea „Serviciului credincios”, cl. 1, cu spade.

Grupul 4 vânători de munte

Comandantul

Nr. 2328 din 30 noiembrie 1944

Propunere pentru decorare

cu Crucea „Serviciului credincios” cl. 1-a, cu spade

Caporalul Blaga Grigore, ctg. 1937, născut la 2 ianuarie 1915, în comună Someșul Rece, județul Cluj, din Grupul 4 vânători de munte, decorat cu medalia „Bărbăție și credință” cl. 3-a, cu spade, pentru faptele de arme săvârșite pe timpul forțării Tisei, este propus a fi decorat cu Crucea „Serviciului credincios” cl. 1-a, cu spade, pentru următoarele fapte de vitejie :

Trăgător la pușca-mitralieră, în acțiunile avute de acest grup, a adus grele pierderi dușmanului.

Tot timpul în linia întâia, și-a îndeplinit cu sfințenie orice misiune ce i-a fost încredințată pe cîmpul de luptă.

În ziua de 13 februarie 1945, cu ocazia cuceririi satului Turie Pole, s-a oferit de bunăvoie a face o incursiune la inamic.

Înarmat cu o pușcă-mitralieră și cu încă 2 soldați din grupa sa, pleacă să recunoască poziția inamicului, și duce la bun sfârșit această misiune, întorcîndu-se cu informații prețioase pentru acțiunea de cucerire a satului.

S-a distins în mod cu totul deosebit la forțarea râului Hron, susținînd personal cu focul armelor din grupa sa, înlesnirea trupelor noastre de a trece riul Hron.

Pentru curajul, vitejia și spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă pe cîmpul de luptă, a fost decorat de d-l ministru al Apărării Naționale. Comandantul Grupului 4 vânători de munte

Colonel

V. Paraschivescu

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 108, f. 282.

10

1945 aprilie 20, <Vnorovy>. Propunerea pentru decorare a sublocotenentului Ciuciu D. Dumitru, cu ordinul „Steaua României” clasa a 5-a, cu spade și panglică de Virtute militară”.

Divizionul 64 artilerie

Propunere pentru decorare

cu ordinul „Steaua României” cl. 5-a, cu spade și panglică de Virtute Militară

Sublocotenentul Ciuciu D. Dumitru, promoție 15 aprilie 1944, născut la 17 martie 1917, în comuna Plopi, județul Mehedinți, din Divizionul 64 artilerie, decorat cu ordinul „Coroana României” cl. 5-a, cu spade și panglică de Virtute Militară, pentru faptele de arme săvârșite în luptele de la nord de Cégled, din 11 noiembrie 1944, este propus a fi decorat cu ordinul „Steaua României”, cl. 5-a, cu spade și panglică de Virtute Militară, pentru următoarele fapte de vitejie :

S-a distins în luptele de la Hron și în atacul pentru cucerirea orașului Bánovce, din ziua de 5 aprilie 1945, cînd cu tot bombardamentul inamic, a reușit să întindă, în timpul cel mai scurt, și să întrețină legăturile telefonice în divizion.

Datorită lui, divizionul a fost totdeauna în măsură să deschidă focul în timpul cel mai scurt și de un real sprijin infanteriei pe care o sprijinim.

Pentru conștiinciozitatea, devotamentul, curajul și spiritul de sacrificiu dovedite în funcția de ofițer cu transmisiunile la divizion în timpul campaniei din Cehoslovacia.

Comandantul Divizionului 64 artilerie

Locot. colonel

Brote Eugen

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 108, f. 119.

11

1945 aprilie 26, Vnorovy. Raportul operativ al Diviziei 2 munte, în legătură cu acțiunile de luptă ce au avut loc în cursul zilei.

Divizia 2 munte
Stat Major

P.C. Vnorovi
26 aprilie 1945, orele 20,00

Raport operativ nr. 26

I. Inamicul, bătut la Uherský Ostroh, s-a retras spre nord, rezistînd puternic pe pădurile vest Uherský Ostroh, cota 179, Hilite și șoseaua sud Hilite.

II. Divizia a pornit la atac la orele 9,00, reușind pînă la orele 12 să ajungă la 100 m liziera sud Uherský Ostroh.

Reluînd atacul din nou, la orele 13, se reușește să se pătrundă în partea de sud a orașului, cu Grupul 5 vînători de munte și cu Batalionul 9 vînători de munte din Grupul 4 vînători de munte. Batalioanele 7 și 15 vînători de munte ocupă creasta cu șoseaua 221 — Uherský Ostroh.

La orele 14,45, Batalionul 8 vînători de munte din Grupul 5 vînători de munte (colonel Catană), reușește să ocupe podul peste Morava, prin suprindere, și să treacă la vest de Morava.

Pînă la orele 18 se reușește să se curețe întreg orașul, atît de la vest, cît și de la est de Morava.

Pierderi : Morți : Ofițeri 1, subofițeri —, trupă 15

Răniți : Ofițeri 3, subofițeri 3, trupă 73

Total : Ofițeri 4, subofițeri 3, trupă 88

III. Capturi : Prizonieri 13.

IV. Continuarea atacului cu Batalioanele 7 și 15 vînători de munte pentru ocuparea bifurcării șoselei și botului de deal est Morava, iar cu restul, păstrarea sectorului cucerit și contactul cu inamicul.

Comandantul Diviziei 2 munte

General

Constantin Iordăchescu

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 79, f. 47.

12

1945 mai 3—8, <Jlutava>. Jurnalul de operații al Batalionului 7 vînători de munte, referitor la luptele purtate în zilele de 3 și 8 mai 1945 pe frontul din Cehoslovacia.

Batalionul 7 vînători de munte

Jurnal de operații

3 mai 1945

Batalionul reia atacul la orele 7, pe direcția vest satul Jlutava — cota 299 Kvasice.

Atacul pornește de la 200 m liziera satului Jlutava în următorul dispozitiv : compania cercetare și compania 2-a în linia întâia ; compania 1-a și a 3-a eșalonate stînga, în linia a doua.

Dintr-un prim salt se cucerește satul Jlutava, după care batalionul se îndreaptă spre cota 348, ocupînd-o.

Inamicul, fiind presat, se retrage în grabă, astfel că batalionul se îndreaptă spre cota 299, curățînd totodată și satul Velov.

Batalionul înaintează folosînd terenul la maximum ca să se apropie de punctul trigonometric al cotei. În timp ce înainta și era gata să ajungă pe cotă, a fost primit cu foc viu de arme automate, pistoale și baraj de branduri de 120 mm de la liziera pădurii din fața cotei.

S-a încercat manevrarea cotei prin stînga de către compania cercetare. Manevra nu a reușit, iar sgt. Negrescu Gheorghe cade rănit.

Timpu : ploios.

Pierderi : Ofițeri răniți 1 : sgt. Negrescu Gheorghe ;

Trupă morți 3 ; răniți 16.

8 mai 1945

A fost liniște. Doar câteva lovituri de brand cădeau pe C.F. Seara inamicul începe să tragă cu tot armamentul de care dispunea, și aceasta dură toată noaptea. Artileria noastră îl mai reducea din când în când la tăcere pe inamic.

La orele 19,20 s-a primit nota telefonică nr. 30.250, cu următorul cuprins :
Divizia 2 munte

Către

Grupul 4 vînători de munte

În cursul nopții de 8 mai 1945 se va transmite de pe linia frontului prin grija Comandamentului Sovietic, actul de capitulare. Transmiterea, prin megafone, din punctele Bucovine, Proșice, Babice, Ivanovice, 2 km sud Venerska.

Dați ordin pînă la linia înfîia că începînd de la 8 mai 1945 ora 21 să nu se mai tragă nici un fel de glonț de către nici un fel de armament.

Conform actului de capitulare, la 8 mai 1945 orele 24 încetează orice ostilitate. Soldații germani care vor trece în rîndurile noastre, după această oră, nu vor fi primiți cu foc.

Pentru eventualitatea că s-ar refuza capitularea în parte sau pe tot frontul armatei, operațiunile continuă, conform ordinelor date.

Comandantul Diviziei 2 munte

General

Constantin Iordăchescu

Arh. M.Ap.N., fond 147, dosar 3, f. 449—450.

13

1945 mai 8, Obce. Raportul operativ al Diviziei 2 munte, în legătură cu operațiile militare din ziua de 8 mai 1945 pe frontul din Cehoslovacia.

Divizia 2 munte
Stat Major

P.C. Obce,

8 mai 1945, orele 20,00

Raport operativ nr. 38

I. Inamicul continuă să reziste cu dîrzenie pe poziția sa. S-a manifestat mai puternic prin focuri de branduri și arme automate, în seara zilei de 7 mai, și azi către orele 12.

II. Începînd din ziua de 7 mai 1945, orele 20, divizia a început să fie schimbată de Divizia 6 infanterie.

La orele 22, cînd mai rămăsese neschimbat numai Batalionul 7 vînători de munte, iar restul batalioanelor erau în deplasare către noua zonă de regrupare Jolianov—Lisem, domnul general Teodorescu, comandantul secund al Diviziei 6 infanterie, comunică că are ordin să nu mai schimbe Divizia 2 munte, și să plece imediat pentru o nouă misiune.

Raportîndu-se situația corpului 7 Armată și Armatei I-a, s-a ordonat la ora 24, să reintrăm pe poziție.

Schimbarea Diviziei 6 infanterie a început imediat și s-a terminat la orele 3,45.

Atît în timpul nopții, dar mai ales în timpul zilei, către orele 12, inamicul s-a manifestat mai ales prin concentrări de branduri grele și mijlocii și rare focuri de artilerie.

Comandantul Diviziei 2 munte
General

Constantin Iordăchescu

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 79, f. 60.

14

1945 mai 29, <Vejnice>. Raportul Batalionului 7 vînători de munte referitor la faptele de arme săvîrșite de caporalul Duma Pavel, contingentul 1943.

Batalionul 7 vînători de munte

Raport special nr. 1561 din 29 mai 1945

asupra faptelor de arme săvârșite de caporalul Duma Pavel, ctg. 1943

În timpul unui contraatac inamic de pe înălțimile nord Dobrá Niva, compania de pușcași unde era cu telefonul, este respinsă cca 50 m înapoia unei creste. Caporalul Duma Pavel, care avea telefonul, văzînd această situație grea a companiei, mai ales că doi ofițeri căzuseră morți, a pus mîna pe pistolul-mitralieră și a tras, reușind să omoare 3 nemți, rănind alți cîțiva, iar pe restul, silindu-i să se oprească. Apoi, a chemat pușcașii ce-au mai rămas, și au restabilit situația, reușind să pună stavilă de netrecut în fața inamicului.

În luptele pentru trecerea rîului Hron, trebuia să treacă un telefonist care să lege compania de peste apă cu Postul de Comandă al batalionului. Pentru această misiune grea trebuia un om foarte încercat. A fost ales caporalul Duma Pavel. Prin ploaia de gloanțe care flancau trecerea, a reușit să facă legătura între centrală și companie, la numai 300 m distanță de inamic. În timpul luptelor pentru apărarea acestei poziții, firele au fost rupte, fapt care l-a făcut să se deplaseze pentru reparatul lor, în care timp alt proiectil i-a distrus aparatul telefonic. El nu s-a retras, ci a pus mîna pe pușca-mitralieră a unui ostaș care căzuse și, alături de infanteriști, a pornit la atac. Inamicul fiind respins. Pe inserat, el a adus forțe din rezervă și a pornit din nou la contraatac. Nemaîavînd muniție, nici ostași prin jur decît morți și răniți, el a preferat să moară decît să fie luat prizonier.

S-a aruncat în apă. Fiind observat de inamic, a deschis foc asupra lui. El s-a cufundat în apă. După cîteva ore, caporalul Duma Pavel a fost găsit în nesimțire pe malul apei, mai mult mort decît viu.

Comandantul Batalionului 7 vînători de munte

Locot. colonel

Ion Panaitescu

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 108, f. 261.

15

1945 mai 30, <Vejnice>. Darea de seamă a Diviziei 2 munte în legătură cu mărturiile de simpatie față de trupele române în timpul războiului, și sprijinul acordat de către marea unitate populației civile.

Divizia 2 munte

DARE DE SEAMĂ

privind participarea Diviziei 2 munte la războiul antihitlerist

I. Mărturisiri de simpatie și acte de mulțumire pe teritoriul ungar și cehoslovac

1) În Ungaria

În orașul Hajduhadhaz, de unde trupele române au zvirlit pe nemți, toată populația, copiii, femeii și bărbații au ieșit în întîmpinarea armatei române cu flori și au oferit totul pentru cantonarea și traiul trupelor.

Același fapt s-a petrecut în multe localități din Ungaria, printre care cităm : Borsodgeszt, Mocsoliaspuszta, Emöd etc.

Peste tot trupele noastre au arătat toată bunăvoința și înțelegerea situației în care se găseau acești locuitori și le-au dat, atît cît a fost posibil, sprijinul necesar în ceea ce privește transporturile și cele necesare traiului.

2) În Cehoslovacia

Pretutindeni trupele noastre au fost primite bine, iar acestea, la rîndul lor, s-au purtat mai mult decît omenește cu locuitorii.

a) Dovadă pentru aceasta sînt declarațiile de mulțumire date de autoritățile localităților prin care am trecut și care au fost înaintate, conform ordinelor Corpului 4 armată.

b) În satul Pliešovce, în ziua de 1 mai 1945 întreaga populație a satului, la sărbătoarea zilei, a ovaționat și adresat cele mai frumoase cuvinte armatei române.

Serbarea a fost deschisă prin intonarea imnului statului român.

Cu această ocazie, ca delegat al diviziei, a vorbit lt. col. medic Nicolaescu Nicolae, care a fost declarat cetățean de onoare al satului.

c) În orașul Stare Mesto, autoritățile și populația civilă au îmbrățișat și primit cu flori pe primii ostași români pătrunși în oraș și au arătat toată sollicitudinea față de armata română.

d) Același fapt s-a petrecut în localitățile Vnorovice, Obyce, Vihte, Obce Ohoz etc.

II. Sprijinul acordat populației civile de către trupele române

1) Serviciul medical al diviziei, pretutindeni a dat asistență medicală completă și gratuită tuturor celor care erau în suferință și lipsă.

Astfel, au fost internați și tratați în Ambulanță 42 răniți și 45 bolnavi civili, în afară de cca 1.000 de persoane civile care au fost vizitate și tratate cu medicamente gratuit.

2. În comuna Obce Ohoz și în alte multe localități din jurul orașului Brno, populația refugiată și înfometată a fost ajutată cu hrană și cele necesare pentru trai.

3) Pentru transporturi de diferite materiale necesare vieții, precum și a persoanelor găsite pe drum, trupele noastre au venit în ajutorul acestora ori de câte ori le-a fost posibil.

Comandantul Diviziei 2 munte

General

Constantin Iordăchescu

Șef de stat major

Colonel

V. Popa

Arh. M.Ap.N., fond 543, dosar 86, f. 50—57.

16

1945 mai 8, Satu Mic. Felicitarea elevei Ana Hopotă trimisă Diviziei 18 infanterie, pe front.

Către

Divizia 18 infanterie

Pe front

Bravi luptători!

În amintirea unui frate drag care a luptat ca și d-voastră pentru această țară scumpă, până când a murit pe cîmpul de onoare, vă felicit pe dvs., urîndu-vă succes în luptă.

Iar mai presus decît toate, doresc ca peste puțin timp să văd fluturînd prin toate colțurile țării același drapel biruitor, Tricolorul român!

Eleva Ana Hopotă

Comuna Satu Mic, jud. Severin

8 mai 1945

Arh. M.Ap.N., fond 523, dosar 30, f. 220.

17

1945 mai 22, de pe front. Adresa prin care Divizia 18 infanterie răspunde felicitării elevei Ana Hopotă.

Divizia 18 infanterie

Stat Major

Domnișoarei Ana Hopotă, elevă, comuna Satu Mic

Oficiul Lugoj, jud. Severin

La urările dvs. trimise ostașilor de pe front din Divizia 18 infanterie, prin mine, toți vă mulțumesc.

Azi, cînd ziua victoriei a sosit, noi aici ridicăm imn de mulțumire, și ne plecăm genunchii în fața mormintelor celor ce și-au dat viața pentru victorie.

Cu toții vom fi mindri dacă vom ști și vom vedea că cei din scumpa noastră țară înțeleg măreția sacrificiilor armatei române.

Șeful de stat major

Locotenent-colonel

A. Simionescu

Arh. M.Ap.N., fond 523, dosar 30, f. 221.

18

1975 aprilie 29, Kroměříž. Scrisoarea Consiliului popular al orașului Kroměříž adresată colonelului Ion Diaconu, din București, care a participat la luptele pentru eliberarea acelei localități, prin care elogiază contribuția armatei române la înfringerea fascismului (traducere din limba cehă).

Președintele Consiliului Popular al orașului
Kroměříž

1975 aprilie 29, Kroměříž.

Stimatului tovarăș Ion Diaconu

București

Str. Pitar Moș nr. 25, Sector 1

Vă mulțumim din inimă pentru scrisoarea dv., în care aduceți aminte despre timpul de-acum 30 de ani, când, în fruntea unității, ați luat parte la luptele pentru eliberarea orașului nostru.

Cu îndreptățită recunoștință am luat în considerare efortul dv. și din nou am apreciat câtă stăruință a fost necesară și cite vieți umane au fost pierdute pentru a putea fi răscumpărată libertatea noastră.

Primiți, Vă rog, de la mine în mod special și, prin mijlocirea mea, de la întreaga comunitate a orașului nostru, mulțumiri cordiale pentru toate sacrificiile pe care dv. și soldații dv. le-ați adus în luptele de eliberare.

Vă încredințez că în orașul nostru este vie amintirea anului 1945 și cu aceasta stima și recunoștința pentru soldații români căzuți în luptele pentru eliberarea orașului. În orașul nostru a fost construit un monument al soldaților români căzuți, unde depunem coroane în fiecare an de Ziua Eliberării Kroměřížului, la sărbătoarea națională a României și, anual, de ziua de naștere a armatei române. Orașul nostru, de câțiva ani este înfrățit cu orașul Rîmnicu Vilcea și delegați din acest oraș iau parte, împreună cu reprezentanții ambasadei române din Praga, la sărbătoarea eliberării noastre. La invitația noastră a venit și generalul român Manolache care, de asemenea, a participat la luptele din orașul nostru. În amintirea contribuției aduse a fost numit cetățean de onoare al orașului nostru.

Primiți din partea noastră, totodată, ca un mesaj al păcii, cartea-album Kroměříž, care din nou să vă îmbrozăteze amintirea despre șederea de-acum 30 de ani și contemporaneitatea la Hanáckych Athén.

Vă mulțumim pentru urările care le-ați exprimat în toate scrisorile dv., mai ales pentru înflorirea pe mai departe a orașului nostru. Primiți din partea noastră pentru fiecare prieten român cele mai cordiale urări pentru continua înflorire a țării, și dv. deosebite urări de multă sănătate și deosebit progres.

Să trăiască prietenia între popoarele Cehoslovaciei și României!

Cu salutări tovarășești,

Vitezslav Míhal

Colecția particulară Ion Diaconu, București.